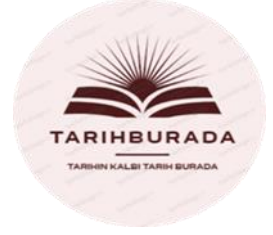

INTERNATIONAL JOURNAL OF
EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES

IJEMS

REFEREED JOURNAL

YEAR: 4, (MAY 2026) ISSUE: 1

ISSN: 2980-2350
20/05/2026

INTERNATIONAL JOURNAL OF EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES
REFEREED JOURNAL
ISSN NO: 2980-2350
YEAR: 4, VOL: 1, ISSUE: 1

Editör
Yakup Hüsameddin ÖZTÜRK

Kapak Tasarımı
Nihat YALDIZ

Mizanpaj, Yazım ve Teknik Editörler

Doç. Dr. Ömer Faruk KADAN

ISSN NO: 2980-2350
Yayın Tarihi: 20 Mayıs 2026

Doi No

<https://zenodo.org/badge/DOI/10.5281/zenodo.10561960.svg>

License

Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası

İletişim:

+90 552 592 21 61

e – posta:

doguakdenizarastirmaları1@gmail.com

Web Adres: www.tarihburada.com

Note: All kinds of administrative, academic and legal responsibilities of the articles belong to the article authors.

PURPOSE AND SCOPE

International Journal of Eastern Mediterranean Studies is an international peer-reviewed academic journal published three times a year (January-June-December) starting from January 2024. The journal may also publish a special issue once a year. The journal is an academic journal and aims to share qualified research and review articles in all fields of History and Literature, as well as Social - Cultural Studies, with the scientific world.

The special purpose of the International Journal of Eastern Mediterranean Studies is to highlight articles related to master's and doctoral studies completed in the field of History, unlike other journals published in our country.

Its general purpose is to promote newly completed master's and doctoral studies and to organize science conversations that will highlight priority information that will enable them to participate in scientific life, and to publish these conversations on the website www.tarihburada.com.

Our magazine is a digital publication and is not in print.

EDITORIAL BOARD

Abay Kabakbayevich DUİSENBAYEV	Kazakistan
Abdulqodir TOSHQULOV	Özbekistan
Adem ÇALIŞKAN	Türkiye
Ahmet Haşimi	Türkiye
Ali TOPÇUK	Azerbaycan
Arpad HORNYAK	Macaristan
Ateş AHMETLİ	Almanya
Aynur KHUZHAKHMETOV	Başkurdistan
Ayşe ZAMACI	Türkiye
Bahar Bahridinovna TÖRAYEVA	Özbekistan
Bekezhan A. AKHAN	Kazakistan
Ercan YÜCEL	Türkiye
Evangelia BALTA	Yunanistan
Galip SAYİLOV	Azerbaycan
Gulnoz KHALİYEVA	Özbekistan
Gülniz SATTAROVA	Özbekistan
Gülşen EMİNOVA	Azerbaycan
Haydar ÇORUH	Türkiye
Hüseyin BEYOĞLU	Irak
Igor Viktorivich TURİTSYN	Rusya
İlhami YURDAKUL	Türkiye
Kakajan JANBEKOV	Türkmenistan
Mehmet Yaşar ERTAŞ	Türkiye
Metin Ziya KÖSE	Türkiye
Moslem SARBAST	Macaristan
Muhtar MIROV	Kazakistan
Murat ULUSKAN	Türkiye
Naile HÜSEYNOVA	Azerbaycan

INTERNATIONAL JOURNAL OF EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES
REFEREED JOURNAL
ISSN NO: 2980-2350
YEAR: 4, VOL: 1, ISSUE: 1

Necat KEVSEROĞLU	Irak
Nihat YALDIZ	Türkiye
Nübar HAKİMOVA	Azerbaycan
Obidjon SOFIYEV	Özbekistan
Oktaj HASANİ	Kosova
Radık GALİULLİN	Tataristan
Rahimmammet KÜRENOV	Türkmenistan
Redzeb SKRİJELJ	Serbia
Roza Zh. KURMANKULOVA	Kazakistan
Sanobar TO'LAGANA OVA	Özbekistan
Selim BEZERAJ	Kosova
Seyfeddin RZASOY	Azerbaycan
Svetlana Petrovna ANZOROVA	Rusya
Ülkü ÇALIŞKAN	Türkiye
WANG XU	Çin

INTERNATIONAL JOURNAL OF EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES
REFEREED JOURNAL
ISSN NO: 2980-2350
YEAR: 4, VOL: 1, ISSUE: 1

İÇİNDEKİLER

DİJİTAL BAĞIMLILIĞIN İLKOKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARIN DİKKAT SÜRELERİNE ETKİSİNE DAİR ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	9
YUSUF TATLI	9
İBRAHİM GÜLER	9

INTERNATIONAL JOURNAL OF EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES
REFEREED JOURNAL
ISSN NO: 2980-2350
YEAR: 4, VOL: 1, ISSUE: 1

SAYIDA GÖREV ALAN HAKEMLER

Rahime DENİZ

Senem GÜLER

DERGİNİN TARANDIĐI İNDEKLER

Bu dergideki Makaleler Avrupa BirliĐi İndeksi

OpenAIRE

<https://zenodo.org/record/8190171>

ve Index Copernicus tarafından indekslenmektedir.

Dizine eklendi

 OpenAIRE

Topluluklar

 Ulusallararası DoĐu Akdeniz Araştırmaları Dergisi

Detaylar

DOI
DOI [10.5281/zenodo.10166009](https://doi.org/10.5281/zenodo.10166009)

Kaynak tipi
Günlük

Yayımcı
Zenodo

Yayınlanan
Ulusallararası DoĐu Akdeniz Araştırmaları Dergisi,
ISSN: 2980-2350, 2023.

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

ICI World of Journals ICI Journals Master List ICI World of Papers

Sorting

Search Results

 Journal title: International Journal of Eastern Mediterranean Studies
ISSN: 2980-2350
GICID: *n/d*
Country / Language: TR / *n/d*
Publisher: *n/d*

Deposited publications: 0 | Full text: 0% | Abstract: 0% | Keywords: 0% | References: 0%

DİJİTAL BAĞIMLILIĞIN İLKOKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARIN DİKKAT SÜRELERİNE ETKİSİNE DAİR ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

* Yusuf TATLI
** İbrahim GÜLER

Makale Türü: Araştırma Makalesi
Makale Gönderme Tarihi: 08.04.2026
Makale Kabul Tarihi: 20.05.2026

Atf:

Tatlı, Y.&Güler, İ. (2026). Dijital Bağımlılığın İlkokul Çağındaki Çocukların Dikkat Sürelerine Etkisine Dair Öğretmen Görüşleri. International journal of eastern mediterranean studies, Yıl: 4, Cilt: 1, Sayı: 1, s. 9-22. <https://doi.org/10.5281/zenodo.20330263>

ÖZET

Bu araştırmada amaçlanan, teknolojik aletlerle (Telefon, tablet, televizyon) uzun süre vakit geçiren ilkokul çağındaki çocukların; ders dikkat sürelerinin nasıl etkilendiği, ders başarısının hangi yönde etkilendiği, öğretmenlerin dikkat dağınıklığı sorunundan kaynaklanan problemlerle nasıl baş ettiğini ve bu sorunlara ne tür önlemler alınabileceğine dair önerileri, öğretmen görüşünden yola çıkarak incelemektir. Yapılan bu çalışmada olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış gözlem formu aracılığıyla derlenmiştir. Bu formda öğretmenlerin öğrencilerinin teknoloji bağımlılığı karşısında ne çeşit sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunlara ne gibi çözüm yolları geliştirdiği ile ilgili sorular yer almaktadır. Araştırma sonucunda dikkat dağınıklığı yaşayan çocukların eğitimden nasıl uzaklaştığı gösterilmeye çalışılmıştır. Ayrıca sürekli uyarana maruz kalan çocuklara bir konuyu anlatırken yaşanan sorunlara, çocukların en temel ihtiyacı olan sosyalleşmenin yerini sanal dünyaların aldığına ve bu dünyada yaşayan çocukların gerçek dünyadaki ödevlerini, sorumluluklarını yerine getirirken yaşadıkları sorunlara dikkat çekilmiş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Bağımlılık, Dikkat, Uyarılar

* Müdür yardımcısı, Harbiye Selahiddin Güzel İlkokulu, yusuftatli83@gmail.com, Orcid: 0009-0002-4337-1832
** Müdür yardımcısı, Değirmen Yolu Abdülkerim Yigitdöl Ortaokulu, ibrahimgüler86@windowslive.com, Orcid: 0009-0008-9820-7136

ABSTRACT

The purpose of this research is to study through teachers' views primary children's behaviours who spend too much time with technological devices (phone, tablet, television); how their attention span on classes and their success are affected, how teachers deal with the problems caused by this lack of attention and what their suggestions are on how to deal with these issues. The phenomenological scientific method has been used in this study. Data has been compiled through halfstructured observation form. In this there were questions about what kind of problems teachers face against pupils' screen addiction and what ways the teachers attempt to solve these kind of problems. As a result of the study it has been seen that children who suffer lack of attention are driven away from their actual education. Also problems experienced while lecturing children most need actual real socializing and finally what problems these children face when handling real life responsibilities together with solution proposals have all taken place in this paper.

Keywords

Technology, Addiction, Attention, Stimuli

Giriş

Bu bölümde araştırmanın; problem durumu, amacı ve önemine yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Gelişen teknolojinin vazgeçilmezi olan, televizyon tablet ve bilgisayarda çok fazla zaman harcanmasından kaynaklı çocukların dikkat sürelerinde kayda değer azalma gözle çarpılmaktadır. Öğrenmenin gerçekleşmesi için dikkat faktörünün birçok rolü vardır. Ayrıca dikkat, bireylerin bilişsel şemalarının erken yaşlardan itibaren şekillenmesinde önemli bir etkidir (Derryberry ve Reed, 1996'dan Akt. Bıyıklı 2020). Televizyonda tablette bir şey izlerken hemen alt tarafta gelen bir reklam çocukların dikkatini dağıtıp o an izlediği şeyi bırakıp yeni ve daha renkli yeni videoya başlamasına neden oluyor. Böylece başlanan işi bitirme alışkanlığı giderek azalmaktadır. William James "Bir işle daha etkili ilgilenilebilmek için öteki işlerden uzaklaşmak gerekir." İfadesini kullanmaktadır, William James burada algıda seçiciliğe dikkat çekerken bir yandan da ana odaklanmanın dikkat açısından önemli olduğunu ifade eder. (Yalçın ve Can, 2008). Üstte bahsedilen durum çocukların dikkat sürelerini etkilemekte ve onların başladıkları işi bitirme alışkanlıklarını sekteye uğratmaktadır. Çocukların dikkatini bir noktaya toplamak öğretmenleri her geçen gün daha da zorlamaktadır.

Öğrencinin konuyu kavrayabilmesi için bireyin öğrenme-öğretme sürecine aktif bir şekilde dâhil olması gerekmektedir. Bu yüzden öğrencinin öğrenilecek konuya dikkatini tam olarak vermesi gerekmektedir. Eğer çocuk konuya ya da öğrenilecek olguya dikkatini vermezse dikkati dağılır ve istenilen öğrenme gerçekleşemez. Dikkat düzeyi yüksek olan çocukların dikkati görece daha düşük olan çocuklara göre daha fazla başarı göstereceği aşîkârdır.

1.2.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma son zamanlarda (2000 ve sonrası) özellikle ilkokul öğretmenlerinin yaşamış olduğu, öğrencilerin dikkatini bir konuya çekememe ve dikkat süresini istenilen düzeyde tutamama soruna el atmaktadır. Öğretmenlerin çoğu çocukların dikkatini çekme ve onları bir konuda uzun süre odaklama noktasında sıkıntılar yaşamaktadır. Konu ne kadar ilginç olursa olsun, daha önce izlediklerinden kaynaklı yoğun şekilde uyarana maruz kalmış olan çocukların, dikkatini bir konuya çekme noktasında, dikkat sorunları yaşanmaktadır. Bu araştırma öğretmenlerimize yaşadıkları sorunların benzerliğini göstermesi ve sorunun doğru şekilde anlamlandırmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dikkat konusunda literatür taraması yapıldığında, bu konunun daha çok kaynaştırma öğrencilerinin dikkat bozukluğu ve hiperaktivite (Ramazan Gök yüksek lisans tezi 2013, Güler BAŞ YILMAZ yüksek lisans tezi, 2009) üzerine araştırıldığı ve bu alandaki araştırmaların az olduğu dikkat çekmektedir. Bu alanda yapılacak çalışmalar hem farkındalık yaratabilir hem de dikkat geliştirme çalışmaları için bu konuda öğretmenlerimize rehber olacağı düşünülmektedir. Dikkatin öğrenmenin ön koşulu olduğu düşünüldüğünde dikkat artırıcı çalışmaların yaygınlaşmasına katkı sağlayacak olan bu araştırma önem arz etmektedir. Odaklanma problemleri ağırlıklı olarak eğitimin başlangıç kademesindeki öğrencilerde kendini daha açık bir şekilde gösterdiğinden öğrencilere bu dönemde verilecek dikkat eğitiminin çocukların akademik başarısını arttıracğını söyleyebiliriz.

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın ana amacı dijital bağımlılığın ilkokul çağındaki çocukların dikkat sürelerine etkisine dair öğretmen görüşlerini ifade etmektedir. Araştırmanın amacı doğrultusundaki alt amaçlarsa şunlardır:

1. Teknoloji bağımlılığının çocukların dikkat sürelerine dair öğretmen görüşlerinin belirlenmesi.

2. Sınıf yönetiminde karşılaşılan sorunlara dair öğretmen görüşlerinin belirlenmesi.

3. Bu etkileri azaltmak için uyguladığımız yöntemleri öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlemek.

4. Artan sorunlar için alınabilecek önlemlere dair öğretmen görüşlerinin belirlenmesi.

Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde teknoloji bağımlılığı, bağımlılığın çocuklar üzerindeki etkisi ve bağımlılığın sınıf yönetimi üzerindeki etkisinden bahsedilmiştir.

2.1.Teknoloji Bağımlılığı Nedir?

Teknolojinin hayatımızdaki yeri her geçen gün artmaktadır. Teknolojinin bize sağladığı faydaların yanında olumsuz etkilerini de görebiliyoruz. Bunlardan biri de teknoloji bağımlılığıdır. Teknoloji bağımlılığı işlevsel olarak, insan-makine etkileşimini içeren, ulaşılamaması durumunda yoksunluk yaşanan davranışsal bağımlılık olarak tanımlanır (Griffiths, 1995'ten Akt: Cengizhan, 2005). İnsanlar evrimsel süreç içerisinde ilk kez bu kadar yüksek oranda uyarana maruz kalmaktadır. Bu uyarıların ise insanların dikkatini azaltan etkileri olduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur.

2.1.1. Çocuklarda Teknoloji Bağımlılığı

Her geçen gün çocuklarda teknoloji bağımlılığının yaşının azaldığını gözlemlemekteyiz. Çocuklarda tablet ve telefon bağımlılığın 3 yaşına kadar indiğini bilinmektedir. Erken çocukluk döneminden itibaren ebeveynler çocuklarını susturabilmek için teknolojiyi bir silah olarak kullanmaktadır. Bu durumda çocuklarda hem ruhsal (depresyon, anksiyete) hem fiziksel (duruş bozukluğu, şaşılık) birçok soruna neden olmaktadır.

2.2.Bağımlılığın Çocuklar Üzerindeki Etkisi

Teknoloji bağımlılığının çocuklar üzerinde birden fazla alanda etkileri bulunmaktadır. Bunlardan ilki sağlık alanındaki etkilerdir. Çocukluk döneminde ekran karşısında çok fazla zaman geçirme özellikle de akıllı telefon/tablet kullanımının baş ağrısında ciddi etkisi olduğunu ve çocuk ekran başında ne kadar çok fazla zaman geçirirse bu ağrı o kadar çok artmaktadır (Özçelik, 2019). Bir diğer olumsuzluk ise: çok fazla bilgisayar ve tablette zaman geçirildiğinde, vücudun duruşunun bozulmasından kaynaklı kas ve iskelet sisteminde dezenformasyonların gözlemlenmesi, sık sık boyun ve bel ağrısının yaşanması olarak

karşımıza çıkmaktadır. Yapılan bir araştırmada uzun süren bilgisayar oyunlarının, omurga, omuz ve iskelet sisteminde problemler yaratabileceği belirtilmiştir (Mustafaoğlu, Yasacı, 2018)

Bağımlılığın asıl etkileri araştırmamızın da omurgasını oluşturan psikolojik etkenlerdir. Bunlardan ilki çocuklarda tatminsizlik duygusunun had safhada olmasıdır. İnternet ortamında o kadar fazla seçenek bulunmaktadır ki çocuklar bunların arasında seçim yaparken kaybolmaktadırlar. Bir çizgi film izleyecekleri zaman onlarca seçenek karşısında hangisini seçeceklerini bilememektedirler. Hepsi birbirinden etkileyici görseller sunmaktadır. Daha sonra çocuklar gerçek hayatta karşılıklarına daha az seçenek çıktığı zaman, onlarla tatmin olamamaktadır. Her zaman daha iyisini istemektedir. Eskiden var olan çizgi filmlerin biz çocukların üzerinde çok fazla etki bırakması sadece o dönemki çizgi filmlerin kalitesi ile açıklanamaz. Seçenek sayısının sınırlı olması da etkileri açısından en az kalite kadar önemli bir etkidir. Çocuğa bir bisiklet alındığı zaman, çocuk o bisikletin çok daha renkli ve güzelini reklamlardan gördüğü için, onunla tatmin olamamaktadır. Hep daha iyisini, daha güzelini istemektir. Çocuklar için hayat Youtube reklamlarında alttan gelen uyarılar gibi olmaktadır. Her an yeni bir şey ile karşılaşmak istemektedirler. Bu durumların eğitimdeki olumsuz yansımalarını, her geçen gün deneyimlemekteyiz. Yüksek ses, müzik, renk kombinasyonuna maruz kalan çocuklar öğretmenlerin anlattığı şeyleri dinlemekte zorlanmaktadır, çünkü çocukların eşik noktası aşılmıştır.

Çocukların en iyi öğrenme alanları doğadır ve insan sosyal bir varlıktır. Sosyal olan varlık doğada akranları ile en iyi öğrenme alanlarına sahip olur. Ancak günümüz teknolojisi çocukları doğal ortamından alıp sanal bir alana hapsedmiştir. Kâr amacı gütmeyen Common Sense Media adlı kuruluşun 2019 tarihli bir raporuna göre, “telefonu olan 8 ila 12 yaş arası çocuklar günde beş saate yakın bir süreyi telefonlarına bakarak geçiriyor ve gençler günde yaklaşık sekiz saat ekran başında kalıyor.” Bu da çocukların okul ve uyku dışında kalan zamanın neredeyse tamamını telefon ya da tablette geçirdiğini göstermektedir.

2.3.Bağımlılığın Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkisi

Sınıf yönetimi, genel olarak, belirlenen eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi için planlama, örgütlenme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli olarak uygulanması ile ilgili etkinliklerin tümü olarak tanımlanabilir (Erdoğan, 2003).

Yönetim, sınıf bağlamında düşünüldüğünde, sınıf içindeki öğrenciler ve onların sınıfta kullanmış oldukları araç ve gereçlerin sınıfın hedefleriyle uyumlu olmasını sağlamaktır. (Demirtaş, 2006).

Sınıf yönetimi, sadece sınıf içinde fiziksel iyileştirmeler yapmak, araç-gereçleri etkin kullanmakla beraber çocukların problemsiz bir şekilde derse katmak değildir. Aynı zamana da öğretmekle yükümlü olduğu konuyu mümkün olduğunca az sürede mümkün olduğunca çok kişiye öğretmektir. Öğretmen alanında ne kadar yetkin olursa olsun, müfredata ne kadar hakim olursa olsun eğer ki öğrencilerini öğrenmeye sevk edemiyorsa, sınıf kontrolünü elinde tutamıyorsa başarı olması çok zordur. (Celep, 2002).

Burden (2010) ise sınıf yönetimini, öğrencilerin sosyalleşmelerine olanak tanıyan, öğrenmelerini aktifleştiren ve etkinleştiren, öğrencilerin kendi kendilerini güdülemesine yönelik öğretmen tarafından planlı ve programlı olarak uygulanan uygun öğrenme ortamı yaratma etkinlikleridir.

Aydın (2000) sınıf yönetimi için, eğitimle iletişimin en iyi şekilde kullanılması ve bunların sınıf ortamına bütünleşmiş edilmesi için yapılan aktiviteler olarak tanımlar. Sarıçoban (2005) ise sınıf yönetimini, ayrı bölge ve kültürlerden gelen kişileri aynı hedef çevresinde toplamak olarak ele alır.

Dersin hedeflerinin çocuklara aktarmak için, sınıfın fiziksel ortamında iyileştirmeler yapmak, dersin hedefleri ile uyumlu şekilde etkileşim içinde olmak ve öğrencilerin davranışlarını kontrol altında tutarak onları doğru alana kanalize etmek gerekir (Özyürek, 2001). Sınıf yönetimi, öğretimin yapılabilmesini sağlayan en önemli unsurların başında gelir; bunun nedeni öğretimin ancak iyi bir sınıf yönetimi ile mümkün olmasından geçer. Dersi istediğiniz kadar farklı şekillerde işleyin, istediğiniz kadar farklı duylara hitap eden uyarılar kullanın, sınıf yönetimini etkin şekilde devreye sokamazsak sonuç alamayız. “Bu yüzden sınıf yönetimini, öğretimin etkili ve başarılı olabilmesi için temel bir belirleyici olarak görmek gerekir” (Erdoğan, 2008) Başar’a göre hem öğrencinin hem öğretmenin çalışmasını engelleyecek faktörlerin en az seviyeye getirilmesi, öğretimin zaman faktörüne uygun şekilde tasarlanması ve öğrencilerin aktif katılımının sağlanmasıdır. (Başar, 2001). Eğer sınıfta belli kurallar var ve bu kurallar öğretmen tarafından uygun şekilde uygulanabiliyorsa o sınıfta başarı oranının artması mümkündür. Sınıf yönetimi iyi olan yerde eğitim ve öğretime müsait bir sınıf ortamı bulunur. Sınıf içerisinde bu atmosferin yaratılması için çaba harcanmalıdır. Bu çabayı en fazla gösterecek kişi ise öğretmendir. (Marzano, Marzano ve Pickering, 2009). Ayrıca araştırmacılar, ortaya çıkan bu sonuca göre, eğitimde meydana gelecek olumlu gelişmelerin, öğretmenlerin yeterliliklerini arttırmaktan geçtiğini de açıkça ifade etmişlerdir. Wright, Horn ve Sanders (1997) çalışmalarında öğrencinin öğrenmesini etkileyen en temel öncül öğretmenin olduğunu ortaya koyulmuştur. Buna göre eğitimin ilk hedefi öğretmenin öğretme yeterliliğinin istenilen düzeyde olmasını sağlamak olmalıdır. Çünkü yeterlilik seviyesi yüksek olan öğretmenlerin sınıflarındaki eğitimin kalitesi artarken, yeterlilik seviyesi düşük

olan öğretmenlerin eğitim kalitesi düşmektedir.

Sınıf yönetiminin yeterli olmadığı bir ortamda, ne eğitimin ne de öğretimin yapılabilmesi olası değildir.(Marzano, Marzano ve Pickering, 2009). Bu kapsamda öğrenci başarısında etkili bir sınıf yönetiminin hayati bir önem teşkil ettiğini ve sınıf yönetimini etkin bir şekilde kullanamayan eğitimcilerin hedeflerine ulaşamayacağını ortaya koymuştur. Brophy ve Evertson (1976) öğretmen etkinliğinin önemini belirtmek için yaptıkları araştırmalarında öğrenci başarısının artmasında öğretmenin etkisi araştırılırken, öğretmen başarısını etkileyen birincil faktörün sınıf yönetimi becerisi olduğu görülmüştür.

Yukarıdaki tanımlarda sınıf yönetiminin ne kadar önemli olduğundan bahsedilmiştir. Teknoloji bağımlılığı çocukların dikkat sürelerini düşürdüğü için öğretmenin sınıf yönetimini zorlaştırmaktadır. Dikkati dağılan çocuk ders dinlemeyi bırakır ve başka şeylerle ilgilenir. Bu da sınıf yönetimini zorlaştırır. Yukarıda da bahsedildiği üzere, başarı için sınıf yönetimi çok önem arz etmektedir.

Akıllı tahtanın da eğitim öğretim hayatına geçmiş olmasından kaynaklı, çocuklar eğitimi akıllı tahta ile izlerken sunulan görsellerden yeteri zevki alamayıp, dersten soğuyabilmektedir.

Serbest etkinlik saatinden film izletmek isteyen öğretmenlerden aldığımız dönütlerin ortak noktası: filmi beğenmeyip hemen sıkılma olmaktadır. Filmin ortasında filmin değişmesini isteyen çocuk sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Hatta bu durum sinema salonlarına bile yansımış durumda. Ekranlara yeni gelen filmleri bile kesintisiz izleme noktasında sorunlar yaşanmaktadır.

Yöntem

Bu kısımda araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve toplanan verilerin analizi hakkında bilgi verilmektedir

3.1.Araştırma Modeli

Sınıf öğretmenlerinin, teknoloji bağımlılığının sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm yollarına yönelik görüşlerini belirlemek için yapılan bu araştırmada olgubilim modeli kullanılmıştır. Olgubilim, bir olgudan yola çıkarak onunla alakalı bilgilere ulaşmak amacıyla kişilerin tecrübelerinden faydalanan bir araştırma yöntemidir (Kocabıyık, 2016).

3.2.Çalışma Grubu

Çalışma grubu, kolaylıkla ulaşılabilen bir örneklemden verilerin toplanması olarak ifade edilen uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örneklem, bir evrenin tamamını ölçülemediğimiz durumlarda evreni en iyi temsil edebileceği düşünülen ve rastgele seçilmiş

azami büyüklükteki kümedir. Araştırmaya Hatay ili Defne ilçesinde halen görev yapmakta olan ve çalışmaya gönüllülük esasında katılan 8 Sınıf Öğretmeni ile 2 Okul Öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırmada yer alan öğretmenlerin yaş ve kıdem bilgileri aşağıdaki Tablo.1’de sunulmaktadır.

Tablo.1 Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

	YAŞ	KIDEM	MEZUN OLUNAN BÖLÜM
Öğrt.1	50	26	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.2	47	15	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.3	32	9	Okul Öncesi Öğretmeni
Öğrt.4	33	10	Okul Öncesi Öğretmeni
Öğrt.5	45	17	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.6	38	14	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.7	55	29	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.8	50	23	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.9	47	19	Sınıf Öğretmenliği
Öğrt.10	53	21	Sınıf Öğretmenliği

Tablo.1’den de anlaşılacağı üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin en genç olanı 32 yaşında olup en yaşlı olanı ise 55 yaşındadır. Aynı şekilde en deneyimli öğretmenin mesleki deneyimi 29 yıl iken en genç öğretmenin mesleki deneyimi 9 yıldır.

3.3.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler elde edilirken yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formundan yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, görüşmeyi yapacak olan kişinin soracağı soruları daha önceden hazırlamış olduğu görüşme şeklidir. Bu form hazırlanırken ilgili literatür taraması yapıp daha sonra, konunun uzmanından görüş alınarak 4 soru hazırlanmıştır. Daha sonra bu sorular öğretmenlere bire bir şekilde sorulmuş ve öğretmenlerin sorulara vermiş olduğu cevaplar kayıt altına alınmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin çözümlenmesinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, sözel ve yazılı verilerin belirli bir problem veya amaç bakımından sınıflandırılması, özetlenmesi, belirli değişken veya kavramların ölçülmesi ve bunlardan belirli bir anlam çıkarılması için taranarak kategorilere ayrılmasıdır (Fox, 1969'dan Akt: Tavşancıl ve Aslan, 2001). Sorulan sorulara verilen cevaplar yakınlık derecelerine göre bir grubun içerisine alınarak tablo haline getirilmiştir. Bazı sorular ise herhangi bir değişikliğe gidilmeden tabloya eklenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın sonucunda elde edilmiş olan bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.1 Teknoloji bağımlılığının çocukların dikkat sürelerini etkilediğini düşünüyor musunuz?

Çalışma grubundaki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ($f=7$) her nesilde dikkat süresinin azaldığını ifade etmiştir. Teknoloji bağımlılığının dikkat süresini etkilediğini düşünen öğretmenlerden biri “Her geçen gün çocukların dikkatini derse toplamakta daha fazla çaba harcamak zorunda kalıyorum. Eskiden biraz farklı bir şey söylediğim zaman tüm sınıf dikkat kesilirdi, ancak şimdi tüm sınıfın aynı anda odaklanabilmesi için bahsedilen konunun gerçekten çok ilginç olması ya da tüm çocukları üst düzeyde etkilemiş bir konu olması gerekmektedir.” şeklinde ifade etmiştir. Aynı konuda diğer bir öğretmen “Her çocuk ayrı bir dünya, hepsine ayrı ayrı ulaşmak gerekiyor bu da bizi hayli yoruyor” ifadesini kullanmıştır. Her iki öğretmende bunun nedeni olarak teknoloji bağımlılığının en önemli etken olduğunu ifade etmiştir.

4.2. Sınıf yönetiminde ne gibi sorunlarla karşılaşıyorsunuz?

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunlara karşı verdiği cevaplar Tablo.2’de gösterilmektedir.

Tablo.2. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunlar

<i>SORUNLAR</i>	<i>f</i>
Çok fazla çaba harcamak zorunda kalmak	8
Ortak bir etkinlik yapmakta çok zorlanmak	3
Uzun metinleri okutmak ve yazdırmak	5
Sürekli yeni bir etkinlik bulmak zorunda kalmak	4

Tablo.2’de de görüldüğü üzere öğretmenler dikkat süresinden kaynaklı çeşitli sorunlar yaşamakta ve bu sorunlar eğitim öğretimi zorlaştırmaktadır.

4.3. Bu etkileri azaltmak için uyguladığınız yöntemler nelerdir?

Tüm öğretmenler sorunlara kendilerine göre bir yöntem bulup bağımlılık sorunu ile başa çıkmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmeni olan öğretmen “yaşları gereği çocuklarla yaparak yaşayarak öğrenme metodunu kullanıyoruz. Bundan dolayı üst sınıftaki öğrencilere nazaran daha az sorun yaşamaktayız” şeklinde bir beyanda bulunmuştur. Yine okul öncesi öğretmeni olan bir diğer öğretmende benzer şekilde “Oyun ile öğrenme çocukların teknolojik aletlere olan bağımlılık düzeyini düşürmektedir.” İfadesini kullanmıştır. 1. Sınıf Öğretmeni olan Öğretmen ise “Velilerime bu konuda uzman birinden destek alarak seminer almalarını sağladım. Bende veli toplantılarında sık sık bu konu hakkında farkındalık yaratmaya çalışıyorum” diyerek kendi çözüm yöntemini söylemiştir. Diğer bir öğretmen ise “Ben sorunun velilerde olduğunu düşündüğüm için öncelikle velileri evde telefon yerine çocuklarla ilgilemesi konusunda bilgilendirip, çocuklara sık sık evde velileri ile zaman geçirecekleri etkinlikler vermeye çalışıyorum” diyerek sorunu çözme yolunu belirtmiştir.

4.4. Artan sorunlar için alınmasını istediğiniz önlemler nelerdir?

Bu konunun toplumsal bir konu olduğu tüm öğretmenlerin ortak fikri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir sınıf öğretmeni Öğrenci öğüt dinlemez örnek alır, diyerek öncelikle telefonu kendimiz bırakmalıyız şeklinde bir özeleştirme yapmıştır. Diğer öğretmen ise “Telefon getirmenin ilkökula kadar indiğini derse kesinlikle telefon ile girilmemelidir. Bu konuda öğretmenler de buna dahil edilmelidir.” İfadesini kullanmıştır. Diğer öğretmen öneri olarak “Çocukların doğa ile baş başa kalması için milli eğitim tarafından uygun ortamlar yaratılarak 1’er haftalık kamplar ayarlanmalı. Ara tatiller bunun için çok uygundur. Çocuklar ara tatilde

okulca kampa gidip bir hafta boyunca teknolojinin olumsuzluklarından arınabilirler.” şeklinde önerisini ifade etmiştir .

Sonuç

Yapılan bu çalışmada gelişen teknolojinin öğrencilerin dikkatini azaltırken bu olgunun öğretmenler tarafından nasıl görüldüğü, ders işlemenin nasıl etkilendiği; yaşanan bu problemler için öğretmenlerin ne tür yöntemler geliştirildiğini ve bu sorunun çözümü için öneriler yer almaktadır.

Çalışmanın yapıldığı alan şehir merkezi olup, çocukların büyük bir kısmı teknolojik aletlere ulaşım konusunda sorun yaşamamaktadır. Çocukların büyük bir kısmının kendine ait tableti olup tableti olmayanlar ebeveynlerinin telefonlarını rahatlıkla kullanmaktadır. “Teknoloji bağımlılığının çocukların dikkat sürelerini etkilediğini düşünüyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin tamamı evet cevabını vermiştir. Öğretmenlerin tamamına yakını çocukların dikkatini toplamakta sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Dikkat, zihnin etrafta olanların farkında olma ve söyleneni anlamlandırma derecesi olarak tanımlanabilir. (Rapp, 1982). Yukarıdaki ifadelerde de belirttiği gibi dikkat öğrenme için çok önemlidir. Dikkatini derse veremeyen çocuğun öğrenmesini beklemek çok zordur. 20 yılın üzerinde deneyime sahip öğretmenler eski öğrenciler ile kıyaslama yapınca aradaki farkı net olarak gözlemlediklerini belirtmiştir. Şimdiki çocukların dikkatini konuya çekmek için çok daha fazla çaba harcamak gerektiği öğretmenlerin ortak kanaati olarak karşımıza çıkmıştır. Çocukların çok çabuk sıkılmaya başladığı uzun süre bir konu üzerinde konuşmayı dinlemekte zorlandıkları yine öğretmenlerin verdikleri ortak cevaplar arasındadır. Bu fikirlerin aksine çocukların çok daha derin ve yaratıcı cevaplar verdiğini söyleyen öğretmen de olmuştur.

Sorulan diğer soru ise: “Sınıf yönetiminde ne gibi sorunlarla karşılaşıyorsunuz?” olmuştur. Çocukların dikkat sürelerinin azalmasının sınıf yönetiminde ciddi sorunlar yarattığı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Dikkatini derse veremeyen çocukların başka şeylerle ilgilenmeye başladığı ve bunun da ders işlemeyi ciddi şekilde etkilediğini söylenmiştir. Derse odaklanamayan çocukların ders başarısında da düşüş yaşandığı belirtilmiştir. Öğretmenler çocukları derse katmak için eskisinden çok daha fazla çaba harcamak zorunda kaldıklarını ve bu sürecin sonunda istedikleri dönütü alamamadan kaynaklı yıprandıklarını belirttiler. Uzun saatler sonucu hazırlanan bir materyal uyarana maruz kalmış çocukların dikkatini çekmekte yetersiz kalabilmekte ve bu durum öğretmenlerin şevkini kırabilmektedir. Öğretmenler özellikle 3 ve 4. sınıfta bu sorunların, daha belirgin hale geldiği belirtilmiştir.

Konular ağırlaştıkça çocukların dikkatini toplayamamasından kaynaklı çocuklarda

dersten kopma yaratmakta ve çocuklar kazanımları kazanmakta zorluk çekmektedirler. Serbest etkinlik ya da Beden Eğitimi ve Oyun derslerinde de sorunlar yaşandığını belirten öğretmenler, her çocuğun kendi oyununu yönettiğini ortak oyun oynama noktasında da sıkıntı çekildiği belirtildi. En deneyimli öğretmenin “Yeni nesil oyun dahi oynamayı bilemiyor” sözü durumun özeti gibi kabul edilebilir. Teknoloji her çocuğu evrenin merkezine oturttuğu için çocuklar başkalarının fikirlerini çok dikkate almamakta, her çocuk kendini doğrusunu dayatmakta bu sınıf yönetimini ciddi anlamada zorlaştırmaktadır.

Bu etkileri azaltmak için uyguladığınız yöntemler nelerdir? sorusunu öğretmenlere yönettiğimiz zaman farklı cevaplar aldık. Her öğretmenin sorunla başa çıkma yöntemi farklılık göstermektedir. Cevapları genel olarak derleyecek olursak aşağıdaki cevaplar karşımıza çıkmaktadır

- Öğrencilerin dikkat dağınıklığını fark ettiğimden beri çocukların ilgilerini çekmek için onları aktif işlerle uğraştırmaya çalışıyorum. Aktif işler yaparken çocuklar daha fazla odaklanabilmektedir.

- Çocukların ebeveynleri ile konuşarak onların tablet ve telefonda uzak kalmalarını sağlıyorum.

- Bu konuyu mümkün olduğunca her derste anlatmaya çalışıp çocuklarda farkındalık yaratmaya çalışıyorum

- Okul idaresi ile işbirliği içerisinde bu konunun üzerine veli seminerleri yapıp velilerin bu konuda bilinçlenmesini sağlıyorum

- Çocukların yaparak yaşayarak öğreneceği ödevlere ağırlık veriyorum.

- Çocukları tablet ve bilgisayar gibi aletlerden uzaklaştırmak ve kitaba yöneltmek için sınıfımda okuma köşesi oluşturup her hafta 2 saat okuma etkinliği yaparak çocukların uzun süre bir etkinliğe odaklanmalarını sağlamaya çalışıyorum. Kitap okumak istemeyen çocuklar için mandala boyamaları verip aynı şekilde çocukların dikkat sürelerini arttırmaya çalışıyorum.

Son olarak öğretmenlere “Artan sorunlar için alınmasını istediğiniz önlemler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Bu sorunun ciddi bir problem olduğu ve buna daha köklü bir çözüm bulunması gerektiği öğretmenlerin ortak görüşü olarak öne çıkmaktadır. Bunun dışında gelen önerileri şu şekilde sıralayabiliriz.

- Okula teknolojik alet getirilmesi yasaklanmalıdır.

- Başta veliler olmak üzere tüm paydaşlara teknolojik bağımlılık ile ilgili seminerler verilmelidir.

- Öğretmenlerin de okul içinde telefon kullanımını sağaltıcı çalışmalar yapılmalıdır.
- Watsapp grupları, veli grupları gibi grupların kurulmasının önüne geçilmelidir. Çocuk ödevini, sorumluluğunu okulda öğrenmeli. Gece saat 10'da ödev sorulması gibi dezavantajların önüne geçilmeli.
- Gezi, oryantiring, doğa yürüyüşleri, gibi etkinlikler ülke genelinde yaygınlaştırılmalıdır. Her kademedeki öğrencilerin Milli Eğitimin belirlediği doğal alanlarda, kamp kuracağı alanlar yaratılmalıdır. Böylece çocuklar doğada vakit geçirmenin güzelliğinin farkına varıp teknolojik aletlerin dezavantajlarından kurtulabilecektir.

Araştırmadan ulaşılan sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriler geliştirilebilir.

- ✓ Teknolojinin çok az kullanıldığı, doğal alanlarda zaman geçirmek için alanlar yaratılmalı ve bu alanlarda derslerin işlenmesi planlanmalıdır.
- ✓ Başta eğitimciler olmak üzere tüm paydaşlara bu konuda hizmet içi eğitim verilmeli, yine bu eğitim doğada teknolojik aletlerden uzak ortamlarda yaparak yaşayarak öğrenme temelli yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aydın, A., (2000). Sınıf yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H. (1999). Sınıf Yönetimi. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Borg, W.R. ve Ascione, F.A., (1982). Classroom management in elementary mainstreaming classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 74(1), 85-95.
- Brophy, J.E. and Evertson, C.M., (1976). Learning from teaching: A developmental perspective. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Burden, P.R., (2010). Classroom management: Creating a successful K-12 learning community. 4th Edition. United States: John Wiley & Sons, Inc.
- Celep, C., (2002). Sınıf yönetimi ve disiplini. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cemal Bıyıklı ve ark. / Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2020, 33(1), 6
- Demirtaş, H., (2006). Sınıf yönetiminin temelleri. İçinde H. Kıran (Ed.). Etkili sınıf yönetimi (ss. 1-34). 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Derryberry, D. ve Reed, M. A. (1996). Regulatory processes and the development of cognitive representations. *Development and Psychopathology*, 8, 215–234.
- Erdoğan, İ., (2003). Sınıf yönetimi. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Fox, 1969'dan Akt: Tavşancıl ve Aslan, 2001

INTERNATIONAL JOURNAL OF EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES
REFEREED JOURNAL
ISSN NO: 2980-2350
YEAR: 4, VOL: 1, ISSUE: 1

Griffiths, 1995'ten Akt: Cengizhan, 2005

Kocabıyık, 2016

Marzano, R.J., Marzano, J.S. ve Pickering, D.J., (2009). Classroom management that works: Research-based strategies for every teacher. Alexandria, VA: Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Özçelik, 2019, syf. V

Rapp, G. (1982). Aufmerksamkeit und konzentration: Erklarungsmodellestörungenhandlungsmöglichkeiten. Klinkhardt: Bad Heilbrunn/Obb.

Sarıçoban, A., (2005). Classroom management skills of the language teachers. Journal of Language and Linguistic Studies, 1(1), 1-15.

Soysal, Ş., Yalçın, K. ve Can, H. (2008). Bilişsel psikoloji kapsamında yer alan dikkat teorileri. New Symposium Journal, 46, (1) 35-41.

Yaycı, L. (2007). İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinde seçici ve yoğunlaştırılmış dikkat becerilerini geliştirmeye dayalı bir programın etkililiğinin sınanması. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Wright, S.P., Horn, S.P., and Sanders, W.L., (1997). Teacher and classroom context effects on students achievement: Implications for teacher evaluation. Journal of Personnel Evaluation in Education, 11, 57-67.